

**МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
ПРИРОДНИЧО-ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

**«НАУКОВЕ СЬОГОДЕННЯ:
ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції

17 травня 2019 року

Мелітополь - 2019

УДК 502+338+379.85+55+91+93+94

Н 34

Н 34   **Наукове сьогодні: теоретико-прикладні дослідження та перспективи.** Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції 17 травня 2019 року / За ред. Л.М. Донченко, І.А. Арсененко, В.Д. Гапотія, С.І. Пачева, Л.А. Прохорової, О.М. Ситника. Мелітополь: Вид-во МДПУ імені Богдана Хмельницького, 2019. 250 с.

Матеріали доповідей подано в авторській редакції. Погляд редакційної колегії збірника не завжди співпадає з позицією авторів опублікованих матеріалів. Автори повністю відповідають за стилістику, точність наведених фактів, цитат, власних імен, дат та інших відомостей.

© Автори статей, 2019

© Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, 2019

З М І С Т

РОЗДІЛ І. ГЕОГРАФІЯ.....	7
<i>Донченко Л.М., Зав'ялова Т.В.</i> Формування педагогічних умінь студентів природничо-географічних факультетів з екологічного виховання в загальноосвітніх навчальних закладах	8
<i>Іванова В.М., Сугоняк Я.В.</i> Сучасний стан економічного потенціалу та основні проблемні питання соціально-економічного розвитку Мелітопольського району	15
<i>Іванова В. М., Шелудько О. М.</i> Навчальна практика з геології як умова формування екологічної компетентності майбутніх вчителів географії	20
<i>Кондратенко А. І., Сапун Т. О.</i> Формування дослідницької компетенції слухачів Малої академії наук в секції географії	23
<i>Костиця Ю.В.</i> Сучасні геологічні екзогенні процеси на території Херсонської області	27
<i>Левада О.М., Наход М.В.</i> Сучасний геоекологічний стан географічного середовища в м. Миколаїв	31
<i>Левада О.М., Неволько Д.М.</i> Техногенез і геодинаміка як фактори впливу на геологічне середовище м. Дніпро	35
<i>Левада О.М., Заєць О.С.</i> Сучасний стан поверхневих вод Нижньосірогозького району Херсонської області	40
<i>Левада О.М., Григоренко М.В.</i> Рівень освіти як складова індексу розвитку людського потенціалу країни	45
<i>Левада О.М., Оболенська Д.Г.</i> Соціальна інфраструктура сільської місцевості як складова формування регіонального ринку праці	49
<i>Непша О.В., Балабатько Н. В.</i> Антропогенна трансформація сільськогосподарських земель Херсонської області	52
<i>Непша О.В., Лемішко Р. Ю.</i> Вплив харчової промисловості на стан атмосферного повітря у Запорізькій області	55
<i>Непша О.В., Шамрицька Т. М.</i> Національний природний парк «Меотида»: історія створення, структура, сучасний стан	59

<i>Немчин С. Є., Сажнев М. Л.</i> Загальна характеристика В'язівського природно-сільськогосподарського району Запорізької області	64
<i>Прохорова Л.А.</i> Екологічна освіта в шкільному курсі географії	69
<i>Сердюк А. М., Антоненко В. А., Василюк Л. А., Чорнобай В. В.</i> Формування екологічної культури учнів в шкільному курсі географії	74
<i>Тамбовцев Г. В., Пушкарьов О. М.</i> Основні демографічні показники в Херсонській області	77
<i>Тамбовцев Г.В., Нетіша О.В., Сакун М.М.</i> Водозахисні заходи від несприятливого впливу сільського господарства на водні об'єкти (на прикладі басейну річки Молочна)	81
<i>Хмура О. О., Сажнев М. Л.</i> Сучасний стан водокористування та водовідведення у Запорізькій області	86
РОЗДІЛ II. ІСТОРІЯ, АРХЕОЛОГІЯ І ФІЛОСОФІЯ	91
<i>Александров Д. В.</i> Проблема концептуалізації етнічності: філософський аналіз	92
<i>Волобуєв М. І.</i> Українська лікєро-горілчана справа у роки акцизної системи контролю виробництва та обігу алкогольної продукції у Російській імперії 1863–1894 рр.	97
<i>Дідяєва О. В.</i> Морські походи запорозьких козаків	101
<i>Ігнатченко В. Ю.</i> Одеські німці: історіографія дослідження	106
<i>Крупенко В. В.</i> Динаміка чисельності населення міста Генічеська у ХІХ–ХХ ст.	111
<i>Пачев С. І., Самонін Б. В.</i> Розвиток важкої промисловості Запорізької області у період семирічки (1959-1965)	114
<i>Пачев С. І., Оліфер В. С.</i> Оборона Мелітопольщини у вересні – на початку жовтня 1941 року	118
<i>Полякова Л.І., Суглобова В.В.</i> Джерельна та історіографічна база дослідження проблеми становлення органів державної влади в незалежній Україні ...	122
<i>Поправко О. В., Троїцька О. М., Троїцька Т. С.</i> Event-технології в культурно-освітньому просторі вищої школи: потенційність й перспективи реалізації ...	128

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ УЧНІВ В ШКІЛЬНОМУ КУРСІ ГЕОГРАФІЇ

Сердюк А.М., Антоненко В.А., Василюк Л.А., Чорнобай В.В.

Екологія в наш час – одна з найактуальніших наук сучасності. З нею пов'язують надії на виживання людства у складному світі і на можливості нового оберту розвитку. На сьогоднішній день найважливішим завданням сучасної, освіченої людини повинна бути турбота про екологічний стан навколишнього середовища. Бурхливий промисловий розвиток в ХХ столітті призвів до того, що вплив людини на природу значно посилюється. Найчастіше він має вкрай негативний характер. Саме тому сьогодні гостро стоїть питання екологічної освіти та просвіти людей вже зі шкільної лави. Екологія – це широкомасштабне поняття, воно включає в себе охорону навколишнього середовища і контроль за раціональним використанням природних ресурсів. Від нас залежить, яким буде наше місто в найближчому і віддаленому майбутньому [3,с.143-146].

Кожна людина, в даний час, незалежно від його спеціальності, повинна бути екологічно освічена і екологічно культурна. Що ж таке екологічна культура? Екологічна культура – це система знань, умінь, цінностей і почуття відповідальності за прийняті рішення щодо природи. Основними компонентами екологічної культури особистості повинні стати: екологічні знання, екологічне мислення, екологічно виправдана поведінка і почуття любові до природи. Якщо дошкільний етап повинен будуватися на вихованні екологічної культури, то в шкільному віці вже можлива підготовка екологічно грамотних людей, здатних у майбутньому приймати розумні рішення щодо природного середовища [5,с.208-210].

Провідну роль у вихованні підлітків грає школа, яка організовує процес формування екологічної культури, що включає в себе навчальну та позашкільну. Одним із завдань загальноосвітньої школи є підготовка учнів бути адекватними до навколишньої географічної реальності.

Мета екологічної освіти – формування відповідального ставлення до

навколишнього середовища, активна діяльність по вивченню й охороні своєї місцевості, захисту та відновленню природних багатств. Щоб ці вимоги перетворилися в норму поведінки кожної людини, необхідно з дитячих років цілеспрямовано виховувати почуття відповідальності за збереження природи, виробляти активну життєву позицію по сприйняттю проблеми збереження навколишнього природного середовища. Ставлення дитини до навколишнього природного середовища в істотному ступені визначає шкільне екологічне виховання. Воно починається в молодших класах при вивченні курсу «Природознавство». Цей курс продовжують формувати в учнів уявлення про існуючі в природі взаємозв'язки і на їх основі – початку екологічного світогляду та культури, відповідального ставлення до навколишнього середовища і свого здоров'я [1,с.72-75].

Шкільне екологічне виховання має можливість цілеспрямованої, координованої та системної передачі знань. В основній школі робота зосереджена на передачі школярам базових екологічних знань через предмет «Географія», а також через інтеграцію екологічного змісту і базових предметів. На цьому етапі теоретичні заняття супроводжуються серією практичних робіт, що мають на меті виявлення і вивчення стану навколишнього середовища. При цьому варто звернути увагу, що саме географія стала однією з фундаментальних наук, які, за твердженням вчених, покликана досліджувати і вирішувати екологічні проблеми глобального, регіонального і локального рівнів. Сьогоднішнім школярам – майбутнім громадянам країни належить бути активними учасниками у вирішенні цих проблем. І школа не може бути осторонь від науки, від громадської думки [3,с.145].

При вивченні географії основна увага приділяється взаємозв'язкам і взаємодії природи, населення і його господарської діяльності. Саме тому вона має потенційні можливості в геоекологічній освіті та вихованні школярів.

Географія як навчальна дисципліна являє собою єдиний шкільний предмет світоглядного характеру, який формує соціально-відповідальну поведінку в навколишньому світі. Успіх у вихованні екологічної культури забезпечується за умови, що школярі мають чітке уявлення про основні положення

природокористування та ризику екологічної небезпеки [2,с.136-138].

Список використаних джерел

1. Мацюра О.В. Екологічна стежка як активний засіб формування принципів екологічного гуманізму / О.В. Мацюра, А.М. Солоненко // Постметодика. – 2005. – № 4-5. С. – 72-75.
2. Прохорова Л.А. Екологічна освіта в міжпредметних зв'язках географії і біології / Л.А. Прохорова, Т.В. Зав'ялова, О.В. Непша // Екологічна стратегія майбутнього: досвід і новації: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Умань: Видавець «Сочинський М.М.», 2017. –С.136-138.
3. Прохорова Л.А. Екологічна освіта та виховання молоді як основа екологічної культури суспільства / Л.А. Прохорова, Т.В. Зав'ялова, О.В. Непша // Дискурс в умовах мінливості соціокультурного простору: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю). – Мелітополь: Видавництво МДПУ імені Богдана Хмельницького. – С.143-146.
4. Прохорова Л.А. Готовність майбутніх вчителів географії до екологічного виховання учнівської молоді у сучасній загальноосвітній школі / Л.А.Прохорова, Т.В. Зав'ялова, О.В. Непша // Екологія – філософія існування людства: зб. наук. праць. –Мелітополь: ТОВ «Колор Принт», 2018. – С.96-100.
5. Тамбовцев Г. Роль і значення екскурсій у природу в екологічному вихованні школярів / Г. Тамбовцев, В. Іванова, Т. Сапун // Формування стратегій міжкультурної комунікації особистості учня в онтогенезі: від методики до методології: тези Міжнар. наук.-практ. конф. – Мелітополь: ФОП Однорог Т.В, 2018. – С. 208-210.